

سفری دور و دراز در

ایرانِ بزرگ

(خاطرات ریچارد نلسون فرای)

www.ketab.ir

ترجمه شاهرخ باور

ویراسته کاظم فیروزمند

سرشناسه	فرای، ریچارد نلسون، ۱۹۲۰ - ۲۰۱۴ م.
عنوان و نام پدیدآور	Frye, Richard N. (Richard Nelson)
مشخصات نشر	سفری دور و دراز در ایران بزرگ: خاطرات ریچارد نلسون فرای / ترجمه شاهرخ باور؛ ویراسته کاظم فیروزمند
مشخصات ظاهری	تهران: نامک، ۱۳۹۶.
شابک	۳۹۲ ص.: مصور.
وضعیت فهرست‌نویسی	۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۱-۴۹-۱
یادداشت	فیفا
عنوان دیگر	Greater Iran: a 20th century odyssey: عنوان اصلی:
موضوع	خاطرات ریچارد نلسون فرای
موضوع	فرای، ریچارد نلسون، ۱۹۲۰ - ۲۰۱۴ م. -- سفرها -- خاطرات
موضوع	فرای، ریچارد نلسون، ۱۹۲۰ - ۲۰۱۴ م. -- سفرها -- ایران -- خاطرات
موضوع	خاورمیانه‌شناسی -- ایالات متحده -- تاریخ -- قرن ۲۰ م.
موضوع	تاریخ‌نویسان -- ایالات متحده -- سرگذشت‌نامه
موضوع	خاورمیانه -- سیر و سیاحت
موضوع	ایران -- سیر و سیاحت -- قرن ۱۴
شناسه افزوده	باور، شاهرخ، ۱۳۲۰ - مترجم
شناسه افزوده	فیروزمند، کاظم، ۱۳۲۷ - ویراستار
رده‌بندی کنگره	DSR ۱۴۸۱ / ۷ س ۱۳۹۴ ف ۴
رده‌بندی دیویی	۹۵۵ / ۰۸۲۲۰۴۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۱۲۰۸۶۱

این کتاب ترجمه‌ای است از
Greater Iran: A 20th Century Odyssey
 Mazda Publishers, Inc.

تلفن: ۶۶۴۱۷۶۳۶

naamak.publication@gmail.com

@naamak.publication

naamak.publication

سفری دور و دراز در ایران بزرگ
 (خاطرات ریچارد نلسون فرای)

ترجمه شاهرخ باور

ویراسته کاظم فیروزمند

طرح جلد: علی بخشی / اسکن تصاویر و تنظیم نقشه‌ها: مصطفی زکریا

چاپ دوم: زمستان ۱۳۹۹ / شمارگان: ۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: کارا / چاپ: تخت جمشید

قیمت: با جلد نرم ۷۰۰۰۰ تومان، با جلد سخت ۸۰۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-6721-49-1

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۱-۴۹-۱

تمامی حقوق برای نشر نامک محفوظ است.

تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، الکترونیکی و صوتی) بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

مرکز پخش: پارسه، ۶-۶۶۴۷۷۴۰۵، داخلی ۱

فهرست

.....	سخن مترجم	۵
.....	مقدمه	۷
.....	فصل ۱ پست مرزی به بیشاپ	۱۱
.....	فصل ۲ نخستین نماینده سیاسی در افغانستان	۲۵
.....	فصل ۳ در راه کابل	۲۹
.....	فصل ۴ زندگی در افغانستان	۳۹
.....	فصل ۵ از کابل به قاهره	۵۷
.....	فصل ۶ آخرین روزها در کابل	۶۷
.....	فصل ۷ جاسوسی در استانبول	۷۷
.....	فصل ۸ ۱۹۴۵ در واشینگتن	۸۹
.....	فصل ۹ هاروارد پیش از جنگ	۹۳
.....	فصل ۱۰ هاروارد پس از جنگ	۱۰۱
.....	فصل ۱۱ با کمک قشقای ها	۱۱۷
.....	فصل ۱۲ از میان بیابان های ایران	۱۲۵
.....	فصل ۱۳ بازگشت به افغانستان	۱۴۵
.....	فصل ۱۴ دکتر مصدق و ایران دوست	۱۵۳
.....	فصل ۱۵ مطالعات ایرانی در ایالات متحده	۱۶۱
.....	فصل ۱۶ آب شدن یخ ها در شوروی	۱۶۷
.....	فصل ۱۷ یک سال در آلمان	۱۸۷

فصل ۱۸	برج راهنمای ارمنی	۱۹۵
فصل ۱۹	توفان و طغیان	۲۰۱
فصل ۲۰	اقامتی فرهنگی در اتحاد جماهیر شوروی	۲۱۳
فصل ۲۱	پیش درآمد تغییر	۲۲۵
فصل ۲۲	اغتشاش در هامبورگ	۲۳۳
فصل ۲۳	موفقیت‌های شیراز	۲۴۱
فصل ۲۴	امیدهای بر باد رفته	۲۴۹
فصل ۲۵	زندگی تغییر می‌کند	۲۵۹
فصل ۲۶	بهشت ژاپنی	۲۶۷
فصل ۲۷	زنان و فرزندان	۲۷۵
فصل ۲۸	انقلاب در ایران و افغانستان	۲۸۳
فصل ۲۹	افغانستان آزاد و ماورای آن	۲۹۱
فصل ۳۰	دو شهر به چین غربی	۲۹۷
فصل ۳۱	بازنشستگی	۳۰۹
فصل ۳۲	میان‌پرده تاجیک	۳۱۵
فصل ۳۳	سرزمین زیگی توکا	۳۲۳
فصل ۳۴	وفور کنفرانس	۳۲۷
فصل ۳۵	قلب من به ایران بازمی‌گردد	۳۳۵
فصل ۳۶	حادثه در اصفهان	۳۳۹
پس‌نوشت		۳۴۵
آلبوم تصاویر		۳۴۷
پیوست		۳۷۷
نمایه		۳۸۵

سخن مترجم

دوستم کتابی برایم آورد و گفت «می‌خواهم این متن را برایم ترجمه کنی.» با توجه به قطر کتاب بلادرنگ به صفحه آخرش نگاه کردم. گفتم «این شش هفت ماه کار دارد. طول می‌کشد.» گفت «صبر ما زیاد است. قبول کن.» گفتم «بگذار چند فصلش را بخوانم، نظرم را بگویم.» عنوان فصل ۱۱ «به کمک قشایی‌ها» توجه‌ام را جلب کرد. یادم آمد نوجوان که بودم همراه مرحوم پدو در گچساران قدیم که اکنون از آن اثری نیست و همه ساختمان‌هایش را با خاک یکسان کرده‌اند، گاهی به دیدن نادرخان کشکولی و فریدون خان دره‌شوری، از تیره‌های قشایی، به روستای باباکلان در مرز خوزستان و فارس می‌رفتیم و برای رسیدن به آن از پل رودخانه زهره می‌گذشتیم.

علاقه‌ام جلب شد. بعد هم به فصل ۲۳ «موفقیت در شمر از» که زادگاه من است، رسیدم و همین‌طور در رکاب این ایران‌دوست نامی به سیر و گشت پرداختم و به کاشمر و خجند و پیشاور و کابل سفر کردم، پای پیاده یا با دوچرخه یا سوار بر گاری.

فرای مرد بزرگی بود که عمرش را وقف شناسایی ایران بزرگ کرد. جاهایی رفته و با کسانی نشست و برخاست کرده که بیشتر ما ایرانی‌ها حتی اسمشان را هم نشنیده‌ایم. در خاتمه وظیفه خود می‌دانم که از جناب آقای کاظم فیروزمند، استاد فرهیخته که کل متن فارسی و انگلیسی را مقابله فرمودند و بر غنای کتاب افزودند نهایت تشکر را بنمایم. همچنین از سرکار خانم مریم طرزی که هر دو متن را به دقت مطابقت کردند سپاس‌گزارم. آقای فرهاد طاهری هم متن را مطالعه و توضیحاتی را در پانویس اضافه نمودند. محقق ارجمند استاد کاوه بیات ضمن معرفی و اهمیت خاطرات فرای، با گشاده‌دستی اصل کتاب را برای ترجمه در اختیار ناشر قرار دادند که از ایشان تشکر می‌کنم. سپاس بی‌کران خود را تقدیم سرورانی می‌دارم که بدون مرارت‌های آنها این کتاب قابل عرضه به بازار نبود.